

TONSÄTTAREN

Nr 1 | 2013 FÖRENINGEN SVENSKA TONSÄTTARE

Tonsättaren som tillgång

Från symfonier till sydda syntar

Vi besöker IDKA i Gävle

Visionärt musikmöte i Bryssel

Martin Q Larsson
ordförande

Med blick mot Europas regioner

DEN EUROPEISKA nationalstatens politiska makt minskar allt mer, fler och fler beslut tas antingen i Bryssel eller i Europas regioner. Detta gäller i högsta grad kulturpolitiken och dess praktiska tillämpningar.

För en intresseorganisation med uppgift att tillvarata intressen för svenska musikkapare, är det därför av yttersta vikt att de kulturpolitiska beslut som tas i EU och av landets regioner är relevanta, och att de effekter befattningshavarna eftersträvar, utfaller som de var tänkta. FST har därför nu i vinter tagit två viktiga steg framåt, dels genom att inleda ett samtal med ett urval av Sveriges regioner, dels genom ett ökat engagemang i europeisk kulturpolitik.

I SLUTET AV FEBRUARI valdes undertecknad till vice ordförande i paraplyorganisationen European Composers Forum. ECF har hittills främst fokuserat på olika europeiska samarbetsprojekt, exempelvis Composers in Education Database, och olika satsningar på publikutveckling. Till detta måste vi nu inleda ett arbete för att söka stoppa nedmonteringen av den offentligt stödda kulturverksamheten i Europa. Sverige har än så länge varit någorlunda förskonat från de drastiska nedskärningar av offentligt stödd kultur vi har sett i till exempel Nederländerna, Storbritannien och Ungern. Men vi vet också att sådana här rörelser är smittsamma, och snart kan sprida sig över resten av Europa.

FÖRVISSO ÄR DET varje enskild stats rätt att besluta i många av dessa frågor, men Europeiska Unionen får större och större ansvar att harmonisera och strukturera även unionens kulturpolitik. Därför är det av yttersta vikt att vi som skapar den konst så många andra försörjer sig på att

framföra, distribuera och exploatera – och ännu fler berikar sitt liv genom att lyssna till – att vi är med och påverkar hur kulturpolitiken skall utvecklas både i Europa och i Sverige. Politiker och befattningshavare behöver hjälp med goda argument för att stoppa konstmusikens nedmontering, och det är konstnärerna själva – de europeiska konstmusiktonsättarna – som kan hjälpa dem att finna dessa.

SVENSKA TONSÄTTARE är idag anlitade i landets regioner först och främst genom tillfälliga engagemang av typen beställningsverk för lokala ensembler, scener och orkestrar, men även i vissa fall mer långsiktigt som Composer in Residence. Detta är en grundläggande regional musikverksamhet, en verksamhet som på de flesta orter skulle behöva utvidgas väsentligt, till fromma för regionala och nationella musikliv. Utöver detta vill vi nu föra fram möjligheten att anlita svenska tonsättare i andra roller; som ledare av kreativa workshops, som initiatörer av musikprojekt som kan involvera både professionella och amatörer, som rådgivare för politiker och tjänstemän i musikaliska och konstrelaterade frågeställningar. Som en kreativ resurs i samhället.

En halvdags strukturerade samtal i Winterviken mellan tonsättare och regionala befattningshavare gav vid handen att en dylik verksamhet rymmer hittills oanade möjligheter och att det egentligen bara är att sätta igång.

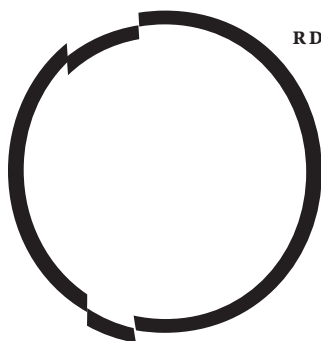
– Finner man ett behov, finner man oftast också en finansiering, som en tjänsteman från Östergötland uttryckte det. Sveriges regioner verkar inte lida någon brist på behov att fylla, och svenska tonsättare har aldrig någonsin haft problem att komma fram med kreativa idéer. ■

Martin Q Larsson
ordförande

I en kreativ era...

»Creativity is inventing, experimenting, growing, taking risks, breaking rules, making mistakes and having fun.«

RDEN ÄR DEN 91-åriga amerikanska fredsaktivisten, kalligrafen och författaren Mary Lou Cooks. Kreativitet är idag ett ord på modet och en egenskap som förväntas av långt fler än bara konstnärer. I var och varannan plats annons söks kreativa personer och listan boktitlar för att tillskansa sig denna högt värderade kunskap är lång.

ATT VARA KREATIV är att gå utanför givna ramar, tänka i nya banor och föra samman idéer och kunskaper från olika områden. Det hävdar Gunnar Törnqvist, professor emeritus i ekonomisk geografi i Lund och författare till boken *Kreativitet i tid och rum*. Han varnar i en DN-artikel (dec 2011) för att blanda samman kreativitet med produktivitet.

– En extrem uppfattning är att Mozart (med 624 verk på meritlistan) var oerhört produktiv men inte särskilt kreativ, säger han.

DET HÄR NUMRET av *Tonsättaren* handlar till stor del om kreativitet. Vi hängde med när företrädare från olika svenska regioner mötte tonsättare på en kreativ workshop i Winterviken. Vi for till Bryssel på Creators conference. Vi åkte till Gävle och träffade tre konstnärer som jobbar med IDKA som kreativ hemvist. Och så har vi talat med tre tonsättare som ständigt tänker utanför den så kallade lådan.

Jag säger som Henri Matisse: *La créativité prend du courage - kreativitet kräver mod!* ■

Anna Hedelius
redaktör

Anna Hedelius
redaktör

TONSÄTTAREN

fst

FÖRENINGEN SVENSKA TONSÄTTARE

Tidningen Tonsättaren ges ut av Föreningen Svenska Tonsättare och kommer ut med fyra nummer per år. Tidsskriften är gratis. Vill du börja prenumerera, sluta prenumerera eller annonsera, vänd dig till nedanstående adress och telefon eller till kansli@fst.se. Lyssna till ny musik på www.composersradio.com • Postadress: FST, Box 17092, 104 62 Stockholm • Besöksadress: Hornsgatan 103, 13tr, Stockholm • telefon: 08-783 95 90 • fax: 08-783 95 40 • hemsida: www.fst.se • ansvarig utgivare: Martin Q Larsson • martinq@fst.se • redaktör: Anna Hedelius • tonsattaren@fst.se • formgivning: Adam Herlitz • omslag: Katarina Widell och Yann Le Nestour framför Wintervikssymfonin • omslagsfoto: Anna Hedelius • tryck: Grafiska Punkten • 0470-700 700 • ISSN 2000-7485

När tjugosju tonsättare och företrädare från svenska regioner träffas på konferens blir det kultursamverkan i praktiken. Föreningen Svenska Tonsättares Wintermöte i Winterviken resulterade i innovativa uppslag och en ny symfoni.

Kreativt kulturmöte i Winterviken

TEXT & FOTO • ANNA HEDELIUS

EN SYMFONI ÄR FÖDD. *Wintervikssymfonin*. Komponerad av totalt nio kulturföreträdare från Luleå i norr till Norrköping i söder, femton tonsättare samt FST:s kanslipersonal. Uruppförd i Winterviken utanför Stockholm av Katarina Widell på blockflöjt och Yann Le Nestour på basklarnett. Tre satser, tjugo minuters framförandetid. Total kompositionstid: sju minuter per tonsättare.

DET ÄR ONEKLIGEN VINTRIGT i Winterviken då Föreningen Svenska Tonsättare förverkligar sitt Wintermöte en torsdag i början av februari. Blek sol, pulsigt snö, men i konferensanläggningen varmt. Och nyfikat. På vilka olika sätt kan en tonsättare vara en resurs i en region är huvudfrågan på agendan.

Musik i parkeringsgarage, ljud som

rehabilitering, ljudsatta stadsmiljöer, ljud inom bilindustrin, en bar där gästerna skapar musik med glaset de dricker ur. När kreativa hjärnor möts kastas de fria idéerna loss redan över den inledande biffen á la Lindström. Som alltså följs av tonsättande. Då blyertspennor rasslar mot papper vid komponerandet av *Wintervikssymfonin* är koncentrationen total under takbjälkarna i den gamla dynamitfabriken. »Skriv flöjstämman över strecket, basklarnetten under, sätt en känsla som rubrik, använd sedan vilka symboler ni vill, men gärna så enkla som möjligt. Lägg till nyanser och skriv hur lång tid er del av verket ska ta« instruerar FST-ordförande Martin Q Larsson och de båda musikerna inför uppgiften. En uppgift som givetvis går ut på att få deltagarna själva ska få en upplevelse, skapa, vara tonsättare för en stund.

– Tonsättare arbetar precis som regi-

onala befattningshavare med att ta beslut och hantera konsekvenserna av dessa beslut, säger Martin Q Larsson, som menar att tonsättare kan fungera som kreativa konsulter i en region och bidra med mycket mer än att bara komponera musik.

Kulturansvar i regionerna

Ja, hur kan en tonsättare vara en tillgång för medborgarna i sin region? Det är det ämne som diskuteras, penetreras, konfereras under dagen. Sedan Kultursamverkansmodellen succesivt började införas i Sveriges regioner 2011 har ansvaret för kulturen alltmer hamnat ute i landet. Politiker och tjänstemän med konkret erfarenhet av just sin landsdel har fått allt större inflytande över statens medel vikta för konst. Men vilka projekt ska ta del av kakan? Vad ska regionen få igen för sina satsade →

1.

2.

1. Per Samuelsson 2. Sol
Andersson 3. Petra Nordin
Carlsson 4. Tuomo Haapala
Martin Q Larsson 6. Peter
Karlsson 7. Agneta Granström
och Björn Sikström

3.

**”Tonsättare arbetar
precis som region-
ala befattningshavare
med att ta beslut och
hantera konsekvenserna
av dessa beslut.”**

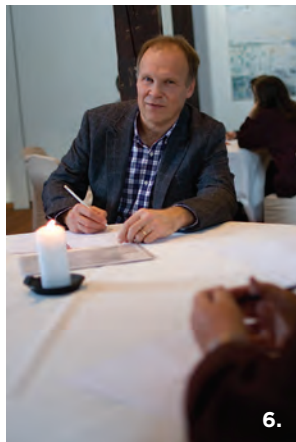
MARTIN Q LARSSON

4.

5.

6.

7.

Partituren till Winterviks-symfonin på plats

→ slantar? Och på vilket sätt? Ska konstnärens insats för samhället kunna mätas, värderas eller har den fria konsten, den nya musiken, ett egenvärde?

Under eftermiddagen blir vi varse att musiken, i många regioner, redan är en väsentlig ingrediens. Peter Karlsson är kulturchef i Regionförbundet Östsm och deltar tillsammans med sin kollega Petra Nordin Carlsson i Wintermötet. Han berättar om hur man i Östergötland har arbetat med ljudinstallationer på tema medeltiden.

– Med ljudets hjälp har vi skapat medeltidsstämning vid Rökstenen och i Söderköping har vi arbetat med stadsljud.

Tennis för blinda

Tonsättaren Per Samuelsson arbetar bland annat med så kallad Audio Branding, det vill säga att översätta ett företags värdegrund i musikaliska termer.

– I dag satsar många företag väldigt mycket pengar på sina grafiska profiler. På ljudsidan finns fortfarande en hel del att göra.

Tonsättaren Sol Andersson beskriver det ideella arbetet med Norbergfestiva-

len och vittnar om hur tonsättare i dag är både pedagoger, kreatörer, föreläsare och visionärer.

Agneta Granström från Norrbottens läns landsting efterlyser smartphone-appar för hälsa och välmående.

– Det finns idag så mycket forskning kring att musik är läkande för människan. Det måste väl vara möjligt att göra terapiverktyg i app-form, säger hon.

Det visar sig att tonsättaren Håkan Lidbo delvis redan är hennes önskan på spåren. Han presenterar ett slags tennispel för blinda, eller för seende med ögonbindlar.

– Man spelar med ljud och musik i stället för boll, berättar han och svingar sin uppfinning i luften. När tonen från racketen matchar bollens ton så smäller man till.

Unga tonsättare i Gävle och Luleå

Ja, att gänget som samlats ser nykomponerad musik som en resurs, glädje, självklarhet i samhället blir undan för undan alltmer tydligt. Beryl Lunder är konserthuschef i Gävle och berättar om hur gymnasieelever i årskurs tre på Estetiska programmet för sjunde året i rad

komponerar musik för Gävle Symfoni-orkester.

– Det är ett framgångsrikt projekt som i dag är omöjligt att lägga ned.

Liknande projekt finns även längre norrut. Luleåmodellen var en kompositionsverksamhet för mellanstadieelever som bedrevs i Luleå 1994–1998 under ledning av Fredrik Högberg, berättar Kristina Nilsson, länsmusikchef i Norrbotten.

Men det finns förstås mer att göra. Anställa en tonsättare på heltid i regionen? Avsätta en procent av landstingsbudgeten till musik? Få ordning på gatubräcket med lugnande musik? Varför inte inkludera ljudsättning i den procent av budgeten för offentliga byggprojekt som avsätts till konstnärlig utsmyckning? Kanske skapa en resursbank med information om tonsättare och tonsättarnas kompetensområden, lätt för regionföreträdarna att söka i.

Tonsättaren ett viktigt kapital

Under slutdiskussionen konstateras att tonsättaren ofta besitter kunskaper som få känner till. En tonsättare kan till exempel även fungera som administratör,

”Det är ett framgångsrikt projekt som i dag är omöjligt att lägga ned.”

BERYL LUNDER OM ATT GYMNASIEELEVER KOMPONERAR MUSIK TILL GÄVLE SYMFONIORKESTER

producent, pedagog, inspiratör, rådgivare och kulturpolitiskt bollplank. En tonsättare kan hjälpa till att verkställa regionens kulturpolitiska uppdrag och tänka utanför den så kallade lådan inom det konstnärliga området. Regionföreträdaren i sin tur är bra på att tänka utanför lådan när det gäller finansiering. En egen variant av detta återfinns i Gävle.

– Landshövdingen i Gävle lånar ut lokal med flygel till Gävle Konserthus hustonsättare, berättar Beryl Lunder.

Stämningen stiger. Det surrar i bikipor och redovisas i grupp. Skymningen lägger sig. De tjugosju i rummet tycks enade om ett gemensamt synsätt: att betrakta tonsättaren som ett kulturellt och kreativt kapital, en resurs i regionen. ■

** Partituren till Wintervikssymfonin finns på FST:s kansli för den som vill framföra verket. Den går också att lyssna på verket här:*

www.hakanlidbo.com/hakanlidbo_free_music/FST_Wintersymfoni.mp3

Katarina Widell och Yann Le Nestour vid uruppförandet av Wintervikssymfonin

Förr skrev tonsättare symfonier. I dag syr de även syntar, skriver musik för julkalendern i tv och fungerar som kreativitetsexperten inom näringslivet. Maina Arvas har mött tre musikskapare som bryter ny mark.

Tonkonst med nya traditioner

TEXT • MAINA ARVAS

ANN ROSÉN KALLAR SIG ljudkonstnär, tonsättare, musiker, konstnär »plus projektledare och gud vet vad!«

– Jag har förstått att jag inte är så traditionell. Jag försöker alltid undersöka områden som jag aldrig har provat förut. Jag har olika samarbetsprojekt, går över gränser, söker nya sammanhang. Och så blandar jag dem gärna med varandra. Till exempel som att göra både en konsert och en installation samtidigt.

Varför är det viktigt för dig att arbeta så?

– Jag antar att jag blir uttråkad annars. Det är spännande att hela tiden upptäcka och lära sig. Men det är inte enkelt alla gånger. Ibland tänker jag att det kanske vore enklare att göra samma sak hela tiden. Tänk om jag kunde göra bara en sak och vara väldigt tydlig med den? Det skulle

FOTO: MAGNUS BERGSTRÖM

vara lättare att paketera mig. Fast samtidigt ... på ett sätt är det ju enkelt: det är elektronik och musik jag håller på med.

Vid tanken på om det finns en vinst för samhället i att hon arbetar som hon gör utropar hon omedelbart »Ja, det är klart!« följt av ett eftertänksamt »Jag hoppas det.« Det hon hoppas är att bidra till att människor reflekterar:

– Om de stannar till och tänker en ny tanke, då tycker jag att det är bra. De behöver kanske inte reflektera så mycket över vad jag håller på med i mitt verk, utan snarare över vad de själva gör. Jag tycker att det är viktigt att möta nya saker, vara öppen.

Nål och ledande tråd

Ann Rosén är en av medlemmarna i gruppen Syntjuntan, som bildades 2009. I januari vann de

FOTO: ERIK SIKSTRÖM

” Jag skulle önska att fler förstod värdet av kultur. Det skulle samhället må bra av.”

ANN ROSÉN

pris i kategorin experimentellt på den oberoende musikgalan Manifest, för att »de håller ett musikaliskt intressant material i ett stadigt konceptuellt grepp«. Greppet är konserter som ofta även inbegriper en publikworkshop i syntbyggarkonsten: med nål och ledande tråd syr deltagarna sina egna syntar.

– Vi vill sprida vår musik. Och få en ny publik. Vi vill få dem att öppna öronen genom att göra själva, och visa att man inte behöver vara ingenjör för att hålla på med elektronik. Över huvud taget gillar jag möten – över gränser, mellan folk från olika kulturella bakgrunder. I mitt kör- och elektronikverk *Zonula Occludens* uppstår dels ett möte mellan musiker från olika områden och dels ett publikmöte genom att publikens rörelser i installationen blir en del av partituret.

Hur ser du på förhållandet kulturutövande och entreprenörskap?

– Jag har alltid varit entreprenör. Det har varit det enda sättet för mig att kunna göra det jag vill. Jag har försökt hitta vägarna själv och lösa det. Samhället ser ut så.

Borde det se ut på något annat sätt?

– Jag skulle önska att fler förstod värdet av kultur. Det skulle samhället må bra av. Jag tror på statliga medel som bas, men självklart borde även näringslivet konsumera mer kultur.

SOM TONSÄTTARE FÖRSÖKER LARS CARLSSON inlemma pedagogik i musiken, och som pedagog försöker han använda musik till att få eleverna att lyssna och hitta på eget.

– De pedagogiska elementen i min musik kan vara att jag arbetar under en dag med en ensemble och låter ett verk växa fram ur ett par timmars repeterande och leta-ljud-sessioner, ofta i

samarbete med dans och bildkonst. I slutet av dagen hålls en konsert då verket presenteras. Det ger en direktet som tilltalar mig mycket.

Lars Carlsson identifierar sig inte med den gammaldags bilden av en kompositör.

– Jag tänker mer som ett rockband. Det är inte att jag tycker att traditionell noterad musik är sämre, men jag stör mig på notställen, borgerlig klädsel och bristen på musicerande när verk spelas utan att konsensus råder inom ensemble. Jag är själv replokalsrockmusiker och vi spelade ju bara exakt det vi själva ville.

Vad strävar du efter i ditt arbete?

– Äkthet och originalitet. Denna strävan är mödosam och jag säger inte att jag lyckas, men jag måste tvinga mig själv att vara sann mot mig själv. Det är svårt som tonsättare i dag eftersom den konstmusikaliska scenen nästan är helt nedmonterad. Jag måste själv vara en stark drivande kraft.

Det är en kraft som tar sig uttryck i samarbetet med graffitikonstnären Carolina Falkholt, känd som Blue, eller i trion MonoMono, tillsammans med poeten Fredrik Nyberg och cellisten My Hellgren. Eller i projektet UrArt:

– Det tog nästan två år av ansökning- →

” Jag tror på konsten som en kraft att ena och se till det som är fruktsamt för oss.”

LARS CARLSSON

→ ar, samtal och möten på alla tänkbara nivåer innan det kunde starta. Men under 2012 har över 800 barn och ungdomar i åldrarna 4 till 18 musicerat och skapat ny konstmusik tillsammans. Vi har talat om ljud, oljud, ton och tystnad, samklanger, musicerande och att leda en ensemble.

För ett tiotal år sedan var Lars med i ett projekt om hur en konstnär kan stimulera den kreativa processen på en arbetsplats.

– Jag fick uppdrag som kreativitetsexpert i en för en tonsättare ovanlig miljö: Gatubolaget i Göteborg. Där växte det fram många idéer om hur jag kunde berika eller »störa« de anställda. Jag gjorde ett verk för stensättare och slagverkare, där stensättarna tog över den konstnärliga processen allt mer.

Hur vill du påverka samhället som tonsättare?

– Som tonsättare och pedagog anser jag mig ha ett ytterst viktigt uppdrag i samhället. De konstnärliga ämnena är de som är viktigast, eftersom de tränar vår fantasi och tolkningsförmåga på ett sätt där det inte råder rätt eller fel, sant eller falskt. Tränar oss i att sätta oss in i andras berättelser. Jag tror på konsten som en kraft att ena och se till det som är fruktsamt för oss.

Tror du på samarbeten mellan konsten och näringslivet?

– Konsten kan aldrig gå med vinst. Men inom en kommunal eller regional

verksamhet tror jag att jag som tonsättare kan göra väldigt mycket nytta. De områden som väljer att satsa mycket på kultur kommer att blomstra mest.

.....
PAULA AF MALMBORG WARD blir först förvånad över frågan om hon skulle säga att hon är en icketraditionell tonsättare.

– Jag arbetar på kontorstid. Jag är ofta knuten till institutioner, som tonsättare har varit i flera hundra år. Jag jobbar med akustiska instrument och orkester. Men det jag skapar kanske inte är traditionellt.

Vi enas om att hon har en traditionell infrastruktur men att hennes musik och uppdrag blandar genrer på ett oväntat sätt, från opera till julkalendern. Att det är så har helt och hållet att göra med vem hon är:

– Jag har i min musikaliska påse från barnsben en massa olika sorters uttryck. Jag har studerat klassiskt piano, komposition, spelat i salsaband, lett sånggrupp, gjort körarrangemang, skrivit poplåtar... Det fanns en period när jag gick in i kompositionsstudierna med vanföreställningen att jag skulle sluta med allt det där och bli tonsättare i ordets mest seriösa bemärkelse. Men jag bär alltid med mig mina erfarenheter från olika genrer. Och jag försöker alltid hitta en Paulakärna i det eklektiska vansinnet.

Hon är tacksam för den traditionella

infrastruktur hon är en del av.

– Jag har haft turen att få både beställningar från, och ha residens på, flera institutioner. Det är ett privilegium att ha en arbetsplats samtidigt som det kan vara svårt för en frilanssjäl att inlemma sig i en institutionsverksamhet. Det handlar om frilansandets förutsättningar. Jag har ett stort frilansprojekt på gång, en opera som fick premiären framskjuten och nu vet jag inte om den blir av – så har många frilansare det hela tiden.

Hur vill du påverka samhället som tonsättare?

– Just nu tror jag att det är jätteviktigt att synas och finnas i samhället. Jag vill öppna upp: »Titta in i min verkstad, så får du se!« Det kan handla om att debattera, skriva artiklar och böcker, vara ute på skolor, ha workshops. Det är där vi har börjat gräva, och det känns kul att vara med i det arbetet med Föreningen Svenska Tonsättare, där jag sitter i styrelsen.

Varför är det viktigt?

– Vi löper en risk att bli marginaliserade som yrkeskår. Folk vet inte alltid vad en tonsättare är. Och vi vet inte vad vi kan sätta i gång när vi delar med oss av våra kunskaper. Vi kan vara en jätteresurs i allt kreativt arbete.

Tror du att näringslivet kan ha nytta av tonsättare och i så fall hur?

– Jag var nyligen med i en ledarskapsworkshop med mellanchefer på Volvo Lastvagnar i regi av Göteborgs Symfoniker, där jag arbetar nu. Man får nya impulser och kan bejaka och tro på nya sidor hos sig själv genom kreativt arbete. Och någonstans där har vi fredsmålet musik. Men det är inget politiskt ställningstagande att rikta in sig mot näringslivet, den där workshopidén kom jag på när jag skulle utveckla GSO Puls, Göteborgs Symfonikers barn- och ungdomsverksamhet. Jag tror att man kan använda den typen av arbete på många olika sätt. ■

” Vi kan vara en jätteresurs i allt kreativt arbete.”

PAULA AF MALMBORG WARD

Gränslöst skapande i Gävle

TEXT • ANNA HÅKANSSON

Musikens Möjliggörare hette förra året Thomas Bjelkeborn, detta för sitt initiativtagande till IDKA, Institutet för Digitala Konstarter. Anna Håkansson åkte till Gävle och träffade projektledaren Viktor Zeidner samt musikerna och tonsättarna Irene Sahlin och Olle Åberg för att prata mer om en gränsoverskridande verksamhet som har bidragit stort till deras eget konstnärskap.

ARET VAR 1999 NÄR Kenneth Johansson, nyutträd länsmusikchef i Gävleborg, hamnade i slang med Thomas Bjelkeborn och de tillsammans började dra i trådarna för att skapa ett forum för samtida konstmusik. De bjöd in en rad musiker och konstnärer att hålla workshops kring digital konst i Forsbacka bruk. Några år senare invigdes IDKA:s första lokal.

Redan från början var ambitionen att skapa utrymme för estetisk mångfald, där ljud och musik parades ihop med film och konst.

– En del ser möjligheterna på IDKA som en krydda till sitt ordinarie musikskapande. Andra hittar vidare från musiken till användande av video, stillbild och projektioner och vice versa. Vägarna att hitta in i sitt skapande är oändliga, konstaterar Viktor Zeidner, som övertog projektledarrollen från Thomas Bjelkeborn 2006.

Utöver en mindre scen består IDKA:s lokaler idag av tre stora studiorum för film, ljud och bild. I ljudstudion tronar ett gigantiskt efterskönt mixerbord, som enligt Viktor skapar den rätta rymdskeppskänslan.

Tre ben att stå på

Verksamheten består av tre huvudinriktningar med en konstnärlig, en folkbildande

och en publik del. Den konstnärliga verksamheten äger rum i studiorummen där alla som är medlemmar i FIA, föreningen IDKA:s användare, kan låna in sig.

– När vi startade var alla tvungna att gå en grundkurs på tio gånger för att förstå, berättar Viktor. Allt som krävs idag är en manual.

Den folkbildande delen arrangerar fortfarande workshops, utbildningar och kurser och ligger nära den publika.

– Genom att köra workshops i samband med exempelvis konserter skapar vi ett mervärde jämfört med om man bara går på konsert, applåderar och går hem.

Ett rikt publikt utbud medför också

” Vi öppnar ögonen för att det finns alternativa konstformer även i en liten stad som Gävle.”

VIKTOR ZEIDNER

Viktor Zeidner, Olle Åberg och Irene Sahlin har hittat en konstnärlig mötesplats på IDKA.

en förändringspotential, menar Viktor.

– Vi öppnar ögonen för att det finns alternativa konstformer även i en liten stad som Gävle. Efter de snart tretton år vi hållit på återspeglas det också i pop- och rockscenen. Jag inbillar mig att det är IDKA:s förtjänst att några av de kommersiellt mest framgångsrika banden härifrån också arbetar experimentellt.

Från konstmusik till hiphop

I motiveringen till priset Musikens Möjliggörare som tilldelades Thomas Bjelkeborn vid FST:s julmiddag i december 2012, omnämns IDKA som en mötesplats för alltifrån etablerade elektronmusik-kreatörer till personen på gatan. Denna unika mix åstadkommer man, menar Viktor, genom att välkomna alla.

– Vår inriktning är konst, men är det någon som vill göra hiphop får de göra det. Vår idé är att inspirera dem till att ta sitt skapande ett steg längre, oavsett om det handlar om nybörjare eller dem som spelat musik hela sitt liv.

Även konsertarrangemangen hand-

lar om att nå ny publik. Genom att göra konsertpaket där kommersiella akter blandas med mer utmanande erbjuds publiken att ta del av nya världar.

– Förra veckan hade vi till exempel en konsert med Hans Appelqvist och duon Lur på Gävle Teater. Hans Appelqvist kan betraktas som kommersiell, men liksom Lur arbetar han experimentellt audiovisuellt.

Push-festivalen, en annan av Thomas Bjelkeborns skapelser, är ytterligare ett sådant engagemang. På programmet återfinns allt från elektronikpop till kammarmusik. I år (april) utspelas den i Gävles gasklockor och äger rum för fjärde året i rad.

– Det viktigaste med IDKA är det sociala, sammanfattar Viktor. Även konstnärer som har egen tillgång till tekniken deltar. Våra medlemmar består av allt från sådana som just slutat gymnasiet till yrkesverksamma tonsät-

” Jag slogs av de filmiska aspekterna av elektroakustisk musik och de bilder den skapade i mitt huvud.”

IRÉNE SAHLIN

tare och konstnärer. Eftersom vi inte delar ut ekonomiskt stöd är alla här på samma premisser. Det återspeglas i känslan när människor träffas.

Mötesplats mellan konstarter

Irene Sahlin är musiker och kompositör och utgör ena halvan av duon Moneeo tillsammans med Per Samuelsson. Hennes första kontakt med IDKA var som konsertfotograf. Efter hand blev hon allt mer fascinerad av musiken.

– Jag slogs av de filmiska aspekterna av elektroakustisk musik och de bilder den skapade i mitt huvud. Jag har alltid hållit på med musik och varit sångerska på bröllop och i kyrkor, men efter mötet →

→ med IDKA tog den en ny vändning.

Moneeo har egen studio ett kvarter bort från IDKA:s lokaler så för Iréne och Moneeo är IDKA framför allt en mötesplats, inte bara mellan människor, utan också olika konstarter.

– Hade det inte varit för IDKA är det inte säkert att Moneeo funnits. Korsbefruktningar som våra där elektroakustisk musik, elektronika och beatbaserade element blandas med ljus och projektioner går hand i hand med vad IDKA står för.

Moneeo spelar också gärna på udda platser – på konserthusets tak med en publik bestående av tutande bilar, i Boulognerskogen eller en underjordisk konsert på Rådhusstorget där högtalare placerats i avloppsbrunnarna.

– Utomhus når man en helt ny publik. Folk kan inte komma undan. Sedan får de förstås komma och gå som de vill. De kan till och med ta med sig hunden.

Skapar möjligheter till skapande

Olle »Oljud« Åberg hade inte botten i Gäv-

le länge när han hörde talas om de workshops som hölls i Forsbacka bruk. Sedan dess har han tagit del av det mesta IDKA haft att erbjuda.

– Det har varit en intressant resa. Jag har deltagit i kompositionsworkshops med lärare från Lars-Gunnar Bodin till Paulina Sundin och när de första filmkurserna drog igång hakade jag på dem också.

För Olle är IDKA en resurs. Han har ingen riktig studio hemma och IDKA gör det möjligt att arbeta med ljud och film.

– Det är tack vare att verksamheten är så omfattande som min kreativitet och mitt genreöverskridande utvecklats.

Olle framhåller IDKA:s arbete med att ständigt involvera nya människor. Varje ny årskull konstelever och gymnasieelever vid de estetiska linjerna introduceras till verksamheten. Så har det varit redan från början. Thomas Bjelkeborns idé var, enligt Olle, att plocka in folk och låta dem lära sig det grundläggande, men inte mycket mer.

– Vi försökte pressa honom att spela sina egna verk, men det ville han inte. Han insisterade på att vi skulle fokusera på vår egen skaparkraft.

Olle höll själv nyligen en workshop för elever mellan sjuan och nian.

– Vi testade mina hembyggda syntar, att göra experimentell video och byggde skrotskulpturer.

Även om IDKA får bra respons för sin verksamhet är det inte alltid lätt att nå fram.

– Det finns ju ett enormt kommersiellt utbud som bidrar till att kväva de smalare alternativen, men jag tror på att försöka nå ut till de unga, konstaterar Olle. ■

Lyssna mer på:

MONEEO:

www.moneeo.com

OLLE »OLJUD« ÅBERG

www.youtube.com/jaragak

www.soundcloud.com/olleoljud

” Det är tack vare att verksamheten är så omfattande som min kreativitet och mitt genreöverskridande utvecklats.”

OLLE »OLJUD« ÅBERG

FOTO: MICHAEL LARSSON

FOTO: ECSA

Att arbeta för svensk musik i Europa

TEXT • MARTIN Q LARSSON

I slutet av februari samlades komponister inom olika genrer från hela Europa i Bryssel för den tredje upplagan av Creators Conference. FST:s ordförande Martin Q Larsson rapporterar från ett hoppfullt klingande möte med en tydlig vision – det är dags att vidta åtgärder för att säkra den europeiska musiken.

BRYSEL ARBETAR enligt färskast siffror cirka 15 000 lobbyister. En av dessa heter Patrick Ager. Hans uppgift är att tillvarata intressen åt Europas upphovsmän inom musikområdet. Europas komponister är organiserade genom paraplyorganisationen ECSA, vilken (i februari) genom sina 36 medlemsorganisationer i 20 länder företräder 12 456 skapare av konstmusik, populärmusik och filmmusik; alla som komponerar musik i Europa. Nu har det de senaste åren kommit fram att EU:s kommissionärer och parlamentariker inte är så positiva till lobbyister, som ofta kan använda ganska bryska metoder för att hamra in sina budskap. EU:s makthavare är ofta mer intresserade av att samtala med själva kärnverksamheten, komponisterna själva. Kanske är det därför Creators Conference – som i år genomfördes för tredje gången – fått så stort

genomslag inom just dessa grupper.

För oss komponister är det viktigt att inte bara kommunicera med ord, utan även klingande musik, för att tydligt visa vad det är vi talar om. Därför genomfördes under aftenen före konferensen en konsert med tre svenska grupper, med stöd av Stims promotion-nämnd, och med undertecknad som presentatör och musikalisk ciceron. The Peärns Before Swine Experience framförde musik av tre prisbelönta svenska tonsättare, nya stjärnskottet Promise and the Monster sjöng mörka visor i ett udda ljudlandskap, och Nils Berg Cinemascope improviserade fram jazzlåtar till youtube-klipp från hela världen.

Pussy Riot-medlem med per länk

Själva konferensen inleddes morgonen därpå med ett samtal mellan ECSA:s president Alfons Karabuda, Ole Reitov från organisationen Freemuse och →

→ Yekaterina Samusevitj från Pussy Riot. På grund av reserestriktioner deltog Samusevitj via videolänk, men bevisade gång på gång att hon är en synnerligen välinformerad och handlingskraftig kompositör.

Resten av dagen bjöd bland annat på diskussioner om hur man kan skapa balans och »fair deals« i kontrakt mellan affärsintressen och frilansskapatörer, hur Intellectual Property Directorate ser på framtiden för upphovsrätten och hur upphovsrättssällskapen anpassar sig till den nya digitala verkligheten. I ett anförande berättade en polsk tidningsformgivare hur Europas papperstidningar försöker hävda sig i den digitala eran, och hur man kan använda sig av tekniskskiftet. Konferensen avslutades med en presentation av tre europeiska konstmusikkoncept inom publikutveckling.

Sverige välrepresenterat

Dagen efter konferensen hölls ECSA:s årsmöte. För att öka transparensen och förstärka den demokratiska processen har ECSA 2011–12 arbetat fram en ny struktur. Kompositörerna delar in sig i tre kommittéer utifrån musikområden – konstmusik, populärmusik och film- och mediamusik. Varje kommitté väljer sedan genom slutna omröstningar tre ledamöter till ECSA:s styrelse, på treåriga mandat. Från konstmusiksidan valdes undertecknad, och från populärsidan SKAP:s ordförande Alfons Karabuda. Sverige är således mycket väl representerat bland Europas kompositörer.

European Composers Forum har hittills fokuserat på europeiska samarbetsprojekt, såsom Composers in Education Database, som länkar samman europeiska projekt om barn och komposition. ECSA har länge och framgångsrikt stridit för upphovsrättens grundläggande faktum; att om någon

”Upphovsrätten handlar lika mycket om rätten till sitt eget arbete som att få ersättning vid framföranden.”

tjänar pengar på musik, vill vi som skapade den ha del i vinsten, samt att det är musikskaparens egen rättighet att få bestämma över den musik man komponerat. Det är nu av vikt att vi dessutom riktar blicken mot europeisk kulturpolitik; i vilka frågor EU direkt och indirekt påverkar offentligfinansierad musikverksamhet i Europa, och hur ECSA kan hjälpa dem att ta bättre grundade beslut.

Nedskärningar hotar kvaliteten

Många frågor trängs på agendan dessa tre år. Produktionsbudgetarna för framförandet av nya och gamla verk befinner sig på många håll i kris och fritt fall; om vi vill höra europeisk live-

musik även i en framtid måste vi börja vidta åtgärder. Nedskärningarna innebär även minskad repetitionstid för orkestrar och ensembler, vilken leder till sänkt kvalitet och avprofessionalisering. Orkesterledningarna visar en räddhagsenhet i repertoarval, och vågar sällan satsa på nya förmågor. Och med enbart säkra kort på programmet minskar såväl publiksiffrorna som övriga samhällets intresse. Frågor lika aktuella i Europa som i Sverige, där vi med en internationell hävstång kan få bukt med nationella problem.

Musikalisk mångfald hälsosamt

De ekonomiska och konstnärliga förutsättningarna för att komponera musik skiljer sig mellan musikområden och mellan länder, och skulle behöva kartläggas. Radio- och tv-bolagen – även public service-bolagen – har blivit alltmer affärsinriktade och bryr sig mer om kostnader än innehåll. Upphovsrätten handlar lika mycket om rätten till sitt eget arbete som att få ersättning vid framföranden, och den ideella rätten ser mycket olika ut i EU-ländernas lagböcker. En ny utredning om upphovsrätten är under uppsegling i Bryssel, och det är av yttersta vikt att kompositörerna bereds delaktighet i den. Förändringar i sig behöver inte vara negativt, men det börjar bli nödvändigt att själva konstnärerna i betydligt högre grad involveras i processerna, för att tillförsäkra europeiska medborgare god kultur även i framtiden. Precis som ekologisk mångfald gynnar motståndskraftiga ekosystem, gynnar musikalisk mångfald en hälsosam utveckling av samhället. ■

Klockrent på Gotland

Gotlands alla kyrkklockor är instrumentet och Gotland orkesterdiket då *Klockrent* – en mycket stor konsert uppförs den 8 juni. Sveriges Radio direktsänder i radio och via internet. Det är tonsättaren Karin Rehnqvist, som tillsammans med etnologiprofessorn Owe Ronström och domkyrkoorganisten Claes Holmgren har komponerat för Gotlands samtliga kyrkklockor. Gotland är Sveriges kyrkotätaste plats

med totalt över hundra kyrkor, de flesta med minst en eller två klockor.

Konserten genomförs med hjälp av klockare och ett stort antal frivilliga, som fångar upp klockljudet via sina mobiltelefoner, och stöds av Statens Musikverk, Sveriges Radio, Kulturföreningen Roxy, Musikaliska sällskapet, hotell St Clemens samt församlingar och pastorat i Svenska kyrkan i Visby stift. www.klockrent.ompom.se

FOTO: OWE RONSTRÖM

FOTO: ANNA JCEPINISKA

Kortopera på Folkoperan

Lei Feng Johansson, Per Magnusson, Rebecca Neumann, Alessandro Perini och Fabio Monni är de tonsättare vars 7,5 minuter långa verk presenteras på Folkoperan i Stockholm under Opera Showroom den 13 april. Tanken bakom projektet 7,5 är att tonsättare ska få möjlighet att prova sina nyskrivna verk med sångare och musiker – i det här fallet sex operasolistter och en ensemble bestående av saxofon, klarinett, trumpet, trombon, slagverkare, piano och stråk. Tonsättaren Magnus Bunnskog är musikalisk ledare för Opera Showroom.

www.folkoperan.se

På nya poster

Staffan Storm, som i april tillträder som prodekan vid konstnärliga fakulteten, Lunds universitet.

Martin Q Larsson, som i februari valdes till vice ordförande i European Composers Forum, och därmed även i styrelsen för ECSA (European Composers and Songwriters Alliance).

Gustav Sjökvist, som i december valdes till ny Preses i Kungliga Musikaliska akademien.

Marie Samuelsson, som samtidigt valdes till vice Preses i samma akademi.

FOTO: MATS BÄCKER

Var med i Uppsala tonsättartävling!

Är du född 1978 eller senare och dessutom tonsättare? Då har du chans att vara med i 2014 års upplaga av Uppsala tonsättartävling.

Ditt tävlingsbidrag ska vara max tolv minuter långt och skrivet för kammarorkester/sinfonietta. Tävlingsjuryn består av tonsättarna Sven-David Sandström (ordf) och Mirjam Tally, musikern Bernt Lysell, chefsdirigent Paul Mägi samt två representanter från medverkande orkestrar. Dessa väljer ut sex verk till finalen, som går av stapeln i Uppsala i mars 2014. Börja skriv redan i dag – bidragen ska vara inne den 25 november 2013.

www.miu.se

FOTO: STEVEN QUIGLEY

FOTO: PATRIK BONNET

Låt appen sköta notskriften

Nu kommer appen som alstrar en notbild av dina trallade, spelade, sjungna eller visslade melodier direkt i telefonen. Notationsprogrammet ScoreCleaner Notes tolkar enstämig audio med avseende på tonhöjd, taktart, rytm/puls och tempo.

–Ett perfekt verktyg för alla låtskrivare som när som helst kan komma på nya låtidéer, säger Sven Ahlbäck, professor vid Kungliga Musikhögskolan och grundare av Doremir Music Research, som ligger bakom appen, i ett pressmeddelande.

www.scorecleaner.com

URUPPFÖRANDET KYRKOMUSIK

Maria Löfberg, flera verk under Morups musikdagar 9-11 maj 2013

Under Kristi Himmelfärdshelgen genomförs, för sjunde året i rad, Morups musikdagar i Morups 1200-talskyrka vid havet, 1,5 mil norr om Falkenberg. Kyrkomusikern Maria Löfberg är initiativtagare.

Hej Maria! Vad är ursprunget till musikdagarna?

– Jag skriver mycket musik själv och har alltid haft som idé att skapa en mötesplats för den nyskrivna kyrkomusiken. När jag kom till Morup kände jag att det var dags. I vår församling bor det 2 000 personer. Företeelsen att arrangera en sådan här sak i en så liten by är nog ganska unik.

Vad spelas i år?

– Vi har tre konserter. Vokalkvartetten Linneakvartetten från Växjö framför stycken med Psaltartexter

FOTO: THE STUDIO

Maria Löfberg

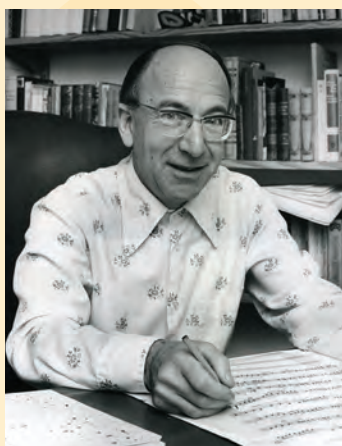
av mig, Alvar Almqvist och Oskar Janner. Så har organisten Mats Larsson från Eksjö beställt ett verk av mig som handlar om Morups fyr. Han framför också tre sånger för orgel och baryton tillsammans med barytonsångaren Patrik Wirefeldt. Sist blir det en ganska speciell konsert med musik av Stefan Klaverdal, framförd av ensemblen Essens:1, det vill säga Per Johansson på klarinett, Ian Peaston på fiol samt en dötter. Dessutom medverkar en kör.

Brukar musikdagarna vara välbesökta?

– Det tycker jag. Särskilt körmusiken brukar locka mycket folk. Det är ingen självklarhet att en församling ska organisera ett sådant här evenemang, så vi är glada så länge vi kan hålla på.

URUPPFÖRANDET POSTUMT

Werner Wolf Glaser, *Symfoni nr 13*, Västerås sinfonietta i Västerås konserthus, 11 april

Werner Wolf Glaser (1913–2006) arbetade som studierektor på Västerås musikkola och var vid sidan om sitt heltidsjobb en flitig tonsättare.

Lagom till hundraårsjubileet av hans födelse uruppför Västerås sinfonietta *Symfoni nr 13* från 1990. Orkesterchef Rikard Gateau berättar:

– När vi hittade partituret var det i ganska dåligt skick, men vi lät Svensk musik göra en stämutskrift. Det är skrivet för en större sättning än vi har, men vi har lånat in brass/slagverk från Musikhögskolan i Stockholm samt stråk från Örebro Musikhögskolan i Örebro och kamarmusikutbildningen i Västerås.

Dirigent för stycket är Andreas Hanson, som även tidigare har dirigerat mindre verk av Glaser.

– Verket har ett spännande tonspråk, som jag tror är tonsättarens eget och har växt fram under många års tonsättargärning. Det

är ett fint hantverk, inte olikt Hindemith och andra tonsättare i den stilinriktningen. Jag beundrar mycket att skriva ett så fritt stycke i en liten stad som Västerås. Det tyder på en äkta konstnärsådra, ett inre driv. Glaser skrev utan att tänka på om och när det skulle uppföras. Det är både väldigt intressant och viktigt att uppmärksamma de tonsättare vi har.

Werner Wolf Glasers son Jo-Svend Glaser är glad att verket äntligen uppförs.

– Min far skrev 600 verk, 99 procent av dem är väl aldrig uppförda. *Symfoni nr 13* har fem satser, en längd på cirka 30 minuter och är skrivet för stor orkester.

TEXT: ANNA HEDELIUS

Konsertkalendariet

APRIL

05 **Klas Torstensson**, *Pocket Size Violin Concerto*, 19.00, Belconnen Arts Centre, Canberra, Australien, The Peärls before Swine Experience

06 **Fredrik Gran**, *seven eves*, 01.30, Pollack Hall, Montreal, McGill Contemporary Music Ensemble & dirigent Cristian Germán Gort, **Uruppförande**

06 **Jonas Asplund**, *Do Not Look Down!*, 15.00, Rama festival, Aarhus, Danmark, Mikkel Egelund Nielsen, **Uruppförande**

06 **Cecilia Franke**, *Ordjuret*, 16.00, Universitetets aula, Lund, Carolinae Damkör, dirigent Ulrika Emanuels-son, **Uruppförande**

06 **Andrea Tarrodi**, *Laulava Meri*, 19.00, Music Centre, Helsinki, YL Male Voice Choir, **Uruppförande**

06 **Andrea Tarrodi**, *El Hielo*, 19.00, Uppsala konserthus, Jens Lundberg - bandoneon, Linnékvintetten, **Uruppförande**

Även:

Lagga kyrka, Knivsta, 13 april, 19.00, Erik Sahlström Institutet, Tierp, 14 april, 15.00 Klubbhuset Östhammars segelsällskap, Östhammar, 16 april, 19.00 Bildningscentrum Jan Fridegård, Bålsta, 17 april, 19.00 Älvkarleby kyrka, 18 april, 11.30 Missionskyrkan, Östervåla, 19 april, 19.00 Järlåsa Bygdegård, Järlåsa, 20 april, 18.00 Veckholms kyrka, Enköping, 21 april, 15.00

09 **Paula af Malmberg Ward**, *Tungelnatt - svit för alt och orkester baserad på tre sånger av Wilhelm Stenhammar*, 19.00, Göteborgs konserthus, GSO, Anna Larsson; dir: Kent Nagano, **Uruppförande**

11 **Klas Torstensson**, *Sieben mal sieben*, 20.15, Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam, Nederländerna, New European Ensemble, Christian Karlsen dir., **Uruppförande**

Även:

Korzo, Den Haag (NL), 12 april, 20.15 Musis Sacrum, Arnhem (NL), 13 april, 20.15

11 **Werner Wolf Glaser**, *Symfoni nr 13*, Västerås konserthus, Västerås sinfonietta

11 **Benjamin Staern**, *Tranströmersånger (ensemble version)*, 20.15, Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam, Nederländerna - nederländsk premiär!, Carina Vinke, alt, Christian Karlsen, dir. New European Ensemble

Även:

Korzo Theater, Den Haag (NL), 12 april, 20.15 Musis Sacrum, Arnhem (NL), 13 april, 20.15

12 **Mauro Godoy Villalobos**, *TIERRA*, 12.00, Musikaliska Clara Schumannsalen, Stockholm, KMW pianotrio: Annette Alemitou Mannheim, violin, Sara Wijk, violoncell, och Ann-Sofi Klingberg, piano, **Uruppförande**

12 **Andrea Tarrodi**, *Lucioles*, 19.00, Gävle konserthus, Gävle symfoniorkester, dirigent: Christian Vasquez

12 **Jörgen Dafgård**, *Slöjor/Veils*, 19.30, Berwaldhallen, Stockholm, Sveriges Radios symfoniorkester, dir: Manfred Honeck. Även 13 april kl 15.00

13 **Olov Franzén**, *String Quartet*, 15.00, Läns-museet, Härnösand, Weberkvartetten

17 **Hardi Kurda**, *Klingande Karta*, 17.00, Göteborgs konstmuseum, Malva kvartetten och Kurdish National Art Trio, **Uruppförande**

17 **Rolf Martinsson**, *Double Bass Concerto (svensk premiär av den höga versionen)*, 19.30, Konserthuset, Göteborg, Edicson Ruiz, Göteborg symfoniker, Manuel López-Gómez. Även 18 april

19 **Klas Torstensson**, *Self-portrait with percussion*, 19.00, Great Guild Hall, Riga (Lettland), Guntars Freibergs perc, Sinfonietta Riga, Normunds Sne dir.

20 **Andrea Tarrodi**, *Lucioles*, 15.00, Västerås konserthus, Västerås Sinfonietta

20 **Paulina Sundin och Jens Hedman**, *Five Tales av Hedman/Sundin*, elektronik och etniska instrument, 18.00, Auditorium, Stockholm

21 **Roland Forsberg**, *Påskoratorium*, 18.00, Karlstads domkyrka, Karlstads oratoriesällskap, dir. Hans Nordenborg

21 **Olov Franzén**, *Sei Miniature*, 18.00, Sköns kyrka, Sundsvall, Duo Franzén

26 **Albert Schnelzer**, *A Freak in Burbank*, 19.00, Gävle konserthus, Gävle symfoniorkester, dir. Jaime Martin

28 **Johan-Magnus Sjöberg**, *Requiem*, 17.00, Allhelgonakyrkan, Lund, Yvonne Tuve-sson, Hanna Maria Strand, Peter Sjunnesson, Allhelgona motettkör, Kammarorkester med medlemmar ur Malmö operaorkester dirigent Johan-Magnus Sjöberg

MAJ

02 **Fredrik Gran**, *labour*, 02.00, Tanna Schulich Hall, Montreal, Krystina Marcoux, **Uruppförande**

04 **Jörgen Dafgård**, *Klarinettkonsert*, 15.00, Berwaldhallen, Stockholm, Andreas Sundén, Sveriges Radios symfoniorkester, dir: NN, **Uruppförande**

04 **Rolf Martinsson**, *Taurus*, 17.00, Immanuelkyrkan, Norrköping, Mats Jansson

04 **Roland Forsberg**, *Påskoratorium*, 18.00, Sundborns kyrka, Falun, dir. Beatrice Paping

05 **Anna-Lena Laurin**, *Promenade Abyss*, Öppnandet och firandet av Sören Kirkegaards 200 års jubileum, 10.00, Gobelinsalen på Københavns Universitet, Köpenhamn, Gitta-Maria Sjöberg, Linda Dahl Laur- sen, **Uruppförande**

Även:

Kulturvärfvet & Toldkam- meret, Helsingør, 20.00 Gobelinsalen på Køben- havns Universitet, 8 maj, 16.00

05 **Roland Forsberg**, *Påskoratorium*, 18.00, Dala Husby kyrka, Säter, dir. Beatrice Paping

05 **Anna-Lena Laurin**, *of time*, 20.00, Kulturvärfvet & Toldkammeret, Helsingør, Danmark, Linda Dahl Laursen

07 **Rolf Martinsson**, *Taurus*, 19.00, Konsertsalen, Mu- sikhögskolan, Örebro, Mats Jansson

08 **Anders Lind**, *Voices of Umeå - PART I: We speak music!*, 12.00, Ljusgården, Umeå universitet, Studen- ter vid Umeå universitet, **Uruppförande**

09-11 **Maria Löfberg**, Morups musikdagar, Falkenberg **Uruppföranden**

15 **Rolf Martinsson**, *Tour de force*, 19.30, Konserthuset, Göteborg, Göteborg Sym- foniker, Nikolaj Znaider, **Uruppförande**. Även 16 april

16 **Rolf Martinsson**, *Orchestral Songs on Poems by Emily Dickinson*, 19.30, DeGeer- hallen, Norrköping, Lisa Larsson, Norrköping sym- foniorkester, Stefan Solyom

INSTRUMENTET

TEXT • Anna Hedelius FOTO • Atle Selnes Nielsen

Ljud i vasken. Vattendroppar driver Atle Selnes Nielsens mobila instrument.

KINETISKA SKULPTURER är Atle Selnes Nielsens cup of tea. Han är utbildad vid Konsthögskolan i Bergen och representerad på Nationalmuséet i Oslo. Ett av hans roligaste instrument/installationer är Capstan, en skulptur utvecklad i flera versioner. Ordet capstan används om det hjul som driver ett ljudband genom en bandspelare.

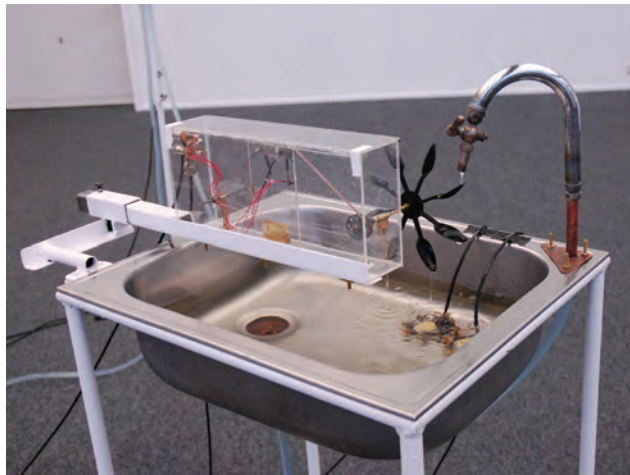
– Jag har experimenterat med olika rörelsekällor för ljudband. Det ultimata för mig är när rörelsekällan och ljudkällan är densamma, säger han.

I Capstan IV är rörelse- och ljudkällan vatten.

– Vattendroppar är en fantastisk ljudkälla med många klanger och ljudfrekvenser.

Dropparna träffar ett vattenhjul, som drar runt en bandloop. Ljudbandet är placerat i en kassett med två läshuvuden.

– Det fungerar helt enkelt som en hederlig gammal bandekomaskin, i vilken den elektriska motorn är ersatt med ett integrerat vattenkraftverk. Ljudet av vattendropparna fångas upp av en piezoelektrisk hydrofon och sänds till inspelning, för att därefter spelas upp omedelbart. Det finns inget delete-huvud i kassetten, så droppljuden spelas in lager på lager.

Tycker du att vatten som droppar ned i vasken är störande? I Atle Selnes Nielsens instrument blir ljudet till ljuv musik.

”Vattendroppar är en fantastisk ljudkälla med många klanger och ljudfrekvenser.”

Atle Selnes
Nielsen

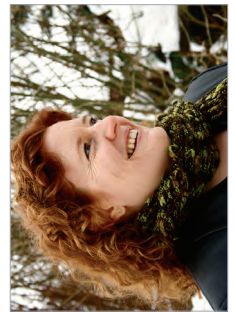
Med hjälp av vattenkranen är det möjligt att justera dropparnas hastighet och intensitet. Det går alltså på så sätt att manipulera både in- och uppspelningshastighet.

Atle Selnes Nielsen har haft konserter med jazzkvartetten Magic Pocket och Trondheim jazzorkester. Capstan visas också på utställningar och med en variant av instrumentet reser han runt till skolor för att improvisera tillsammans med elever. ■

Där kan du också prenumerera på Composer's Radio som podcast, gå med i gruppen Composers Radio Sweden på Facebook samt teckna dig för nyhetsbrev.

Paulina Sundin är producent för Composer's Radio.

FOTO: NINA SPINDLER SARTI

Composer's Radio sänder ny musik av svenska tonsättare, huvudsakligen komponerad de senaste tio åren. Producent för programmen är Paulina Sundin och programvärd är Jamie Fawcus. Ett nytt program varvas med repris och läggs ut på **FST:s** webbsida varje lördag.
Lyssna varje fredag på: www.composersradio.se eller www.fst.se.